

DISSENY D'ACTUACIÓ
EN LA RELACIÓ FAMÍLIA-ESCOLA
EN EL MÓN DE LES NEE A L'ESCOLA ORDINÀRIA
(Santpedor, 2013)

- ESCOLA BRESSOL **ELS GALLARETS**
- ESCOLES ORDINÀRIES DE PRIMÀRIA: **L'OLIVAR (*)**, **RIU D'OR**, **LA SERRETA**
- ESCOLA ESPECIAL **JERONI DE MORAGAS**
- INSTITUT DE SECUNDÀRIA **D'AURO**
- EAP **BAGES**
- **JOSEP M. BRUN**, psicòleg clínic (**)

Totes els centres estan ubicats a Santpedor, exceptuant (*) que és a Castellnou de Bages i l'EAP, que abasta tota la comarca.

(**) Formador i responsable del curs que ha elaborat el document.

- El disseny d'actuació ha de ser prou flexible per no fer-ho prevaldre sobre els casos particulars.
- Quan atenem un infant amb NEE, estem atenent la família que hi ha al darrere d'aquest infant. Considerar la família com un element apart o com un element distorsionador de la nostra feina amb l'infant, ens allunya de la comprensió i del bon tracte. Qui interfereix no és la família, és la patologia.
- Tot i les diferents mirades des de la família i des de l'escola, hem de poder sensibilitzar-nos amb el patiment familiar per poder-los ajudar.
- Hem de tenir en tot moment present el procés de la família en relació a la convivència amb un infant amb dificultats greus. Dins d'aquest procés, la família pot presentar reaccions diverses, més o menys temporals (negació, tristor, enfado, rebuig...), davant les quals hem de ser comprensius, curosos i respectuosos.
- No hem d'oblidar que la nostra actuació entra dins d'aquest procés, som uns més dins d'aquest procés. Casi mai som els primers ni els últims professionals que els atenen.
- En processos d'aquest abast acostumen a participar diferents professionals, qüestió que pot generar més dolor i dificultats a la família, en especial si els professionals difereixen en les seves opinions i actuacions. Una bona coordinació comporta la facilitació d'un treball conjunt harmoniós i que no afegeixi malestar a la família.

- És important dins del centre i amb els professionals externs anar tots a una, però això mai no s'ha de confondre amb que la família senti que anem tots contra ella.
- Dins del procés de la família i dels infants, hi ha moments especialment delicats que hem de considerar amb més cura, com per exemple el pas de l'escola bressol a l'ordinària o el de l'ordinària a l'especial o el pas a l'institut o la sortida de l'institut per a la possible incorporació al món laboral. Per altra banda, també aquells moments relacionats amb el diagnòstic i amb els diferents moments evolutius de l'infant, com per exemple el pas a l'adolescència. En definitiva, tots aquells moments importants de canvi.
- Hem de poder tenir clar quin és el nostre objectiu en el treball amb l'infant i les famílies per no despertar falses expectatives ni frustracions en nosaltres mateixos ni en la família i l'infant. Entre aquests objectius, hem de considerar el què podem esperar de forma realista de la família i de l'infant, però també de la nostra feina. Hem d'estar preparats per a la manca de resultats i hem de entendre que el nostre objectiu no és solucionar-ho tot ni fer-ho tot sols.
- Per considerar el què podem esperar de forma realista de l'infant i de la nostra tasca, ens pot ajudar el diagnòstic, sempre i quan aquest diagnòstic no tingui l'efecte pervers de substituir la nostra observació de l'infant i faci que deixem de considerar les seves característiques personals individuals.
- Un dels aspectes que entorpeix en més gran mesura la relació família/escola és la manca de confiança. Deixant de banda el què l'origen d'aquesta manca pugui estar en els aspectes més susceptibles d'unes famílies que s'han sentit sovint atacades o qüestionades, el nostre primer objectiu serà generar confiança entre família i escola. I, amb gran freqüència, aquesta generació de confiança requereix un temps que ens hem de poder donar, a nosaltres mateixos i a les famílies.
- Una necessitat pràcticament unànime en les famílies d'infants amb NEE és la de tenir una major informació. En part, perquè els seus infants no els hi proporcionen o ho fan de forma distorsionada. També, perquè saben que els seus infants tenen més dificultats. D'altra banda, perquè la informació que se'ls hi ha proporcionat ha estat sovint negativa. Tot plegat, crea estats d'alerta i angoixa en les famílies.
- La manera de poder combinar la generació de confiança i el traspàs d'informació passa per poder establir canals de comunicació amb les famílies, sistemàtics i amb major freqüència del què és habitual. A nivell concret, es pot traduir en llibretes viatgeres, comunicació diària a peu de porta o reunions formals. Es desaconsella, però, les trobades informals i, per descomptat, que les trobades es realitzin només quan s'ha de traspasar informació negativa de l'infant.

- Una bona acollida i un bon comiat són elements bàsics del que podem oferir a les famílies. En el pla d'acollida, es recomana, per una banda, un bon traspàs de la informació (en el que es tindran estrictament en compte els criteris deontològics de privacitat) i, d'altra banda, reunions prèvies amb la família, i amb l'infant, on tant els docents com la família puguin fer una primera trobada més tranquil·la i individualitzada. Alhora, facilitarà la integració el poder mostrar els espais on es desenvoluparà la vida al centre. Cada cop que hi hagi un traspàs de tutoria o de cicle, encara més de centre, i en funció del grau de dificultat dels infants, es recomana tornar a tenir en compte aquest pla d'acollida.
- En la relació amb els infants amb NEE, hem de considerar la importància d'uns punts de referència clars, en especial quant a les persones que tenen un tracte més directe i continuat amb ells. Alhora, la família ha de poder sentir que té també un interlocutor clar i definit, per molt que hi hagi diverses persones que tractin diferents aspectes del seu fill a l'escola.
- L'escola ha de poder entendre el tempo diferent d'aquests infants amb NEE i buscar maneres de respectar-lo i, alhora, d'harmonitzar-lo amb el funcionament general sense pretendre que sigui l'infant qui s'adapti de forma total al ritme de l'escola.
- La continuïtat dels elements que constitueixen el món escolar de l'infant amb NEE (mestres, grup classe referent...) és bàsica per a l'èxit de la seva integració i desenvolupament escolar. El risc de que s'estableixin relacions viciades o excessivament dependents és menor que el que comporta una successió de canvis que sobrepassin la capacitat de l'infant en assumir-los. En tot cas, l'observació de l'infant ens permetrà adequar la mesura a cada situació.
- El temor a que els companys quedin negativament afectats per la convivència continuada amb un infant amb NEE no es sosté en la pràctica real (sempre i quan els nivell de patologia i actuació de l'infant estiguin dins d'uns paràmetres acceptables) si els adults poden transmetre un model d'acceptació i comprensió. Més aviat, l'experiència més generalitzada és la de que els hi aporta elements positius en la seva realització com a persones.
- L'èxit de l'escolarització compartida d'aquests infants es fonamenta en dos pilars: el treball previ d'informació i traspàs i la coordinació continuada posterior. En aquests processos d'escolarització compartida, cal tenir molt present l'impacte emocional en la família del començament d'una escolarització especial pel seu fill.
- La millor eina que tenim contra el rebuig és la informació i la comprensió.